

Ingrid Guldhaug Kalfoss

Meksikanere i møte med Norge

En kvalitativ studie av meksikaneres
konfrontasjon med fordommer og stereotyper i
Norge

Bacheloroppgave i sosiologi

Veileder: Melanie Magin

Juni 2019

Ingrid Guldhaug Kalfoss

Meksikanere i møte med Norge

En kvalitativ studie av meksikaneres konfrontasjon med fordommer og stereotypier i Norge

Bacheloroppgave i sosiologi
Veileder: Melanie Magin
Juni 2019

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosiologi og statsvitenskap

 NTNU
Norwegian University of
Science and Technology

Forord

Jeg innså tidlig at jeg muligens hadde tatt meg vann over hodet da jeg skulle begynne å transkribere alle intervjuene på spansk, for så å tolke disse. Som avgjørende for oppgaven ønsker jeg derfor å dedikere deler av oppgaven til google translate og ordnett.no, som har opptrådt som reddende engler i denne forbindelse. Arbeidsprosessen har vært utfordrende og lærerik, og valgene jeg har endt opp med å ta har til syvende og sist lært meg hva jeg bør gjøre, og hva jeg kanskje bør unngå i lignende forskningsprosjekter i senere anledning. Alt i alt har prosessen gitt meg ytterligere kunnskap, både faglig og personlig, som jeg ikke ville vært foruten.

I tillegg har andre støttespillere vært viktig underveis. Hedda, Alba, mamma og pappa har stilt opp med nødvendige og beroligende gester og taler i de mest kritiske øyeblikk. Anna har sørget for store deler av min tilstedeværelse på Dragvoll og matinntak i løpet av prosessen. I tillegg har resten av lunsjgjengen, Siv og Charlotte, vært til stor motivasjon i bachelorskrivingen. Mine latinamerikanske venner, Cristian, Amin og Enrique, har vært viktige for tolkning og formidling av budskap i avhandlingen, i tillegg til givende avbrekk i skriveingen. Sist men ikke minst vil jeg takke min veileder Melanie Magin som har bidratt med gode råd og stor forståelse underveis i hele prosessen. Jeg setter stor pris på alle og enhver.

Trondheim, juni 2019

Ingrid Guldhaug Kalfoss

Innholdsfortegnelse

Forord.....	1
Innholdsfortegnelse	2
1. Innledning	3
2. Inngang til feltet: det internasjonale bildet av Mexico	4
3. Teoretisk grunnlag	5
3.1 Selvoppfattelse og sosial identitet	5
3.2 Fordommer og stereotypier	6
3.2.1 Stereotypier	6
3.2.2 Fordommer	7
3.3 Medias makt til å forme et bilde av virkeligheten.....	8
4. Metodisk grunnlag	9
4.1 Datainnsamling.....	10
4.2 Personvern og forskningsetiske prinsipper	11
4.3 Etterarbeid	11
4.4 Generalisering, reliabilitet og validitet.....	12
5. Empirisk fremstilling av data.....	13
5.1 Mexico – et sovende monster	14
5.2 Fordommer og stereotypier i informantenes hverdag	15
5.3 Negative egenskaper knyttes til etnisk opprinnelse	16
5.4 Det som selger er det som publiseres	18
6. Analyse	18
6.1 Meksikanernes konfrontasjon med fordommer og stereotypier.....	19
6.2 Hvordan kan informantene påvirkes av fordommer og stereotypier?.....	20
6.3 Påvirkning av media.....	21
6.4 Trump og Netflix som makthavere	22
7. Konklusjon.....	23
8. Videre studier	25
9. Litteraturliste.....	26
Vedlegg 1 - Tabeller	29
Vedlegg 2 – Deltakerbrev	30
Vedlegg 3 – Intervjuguide norsk.....	32
Vedlegg 4 – Intervjuguide spansk.....	33
Vedlegg 5 – Anvendt transkripsjonssystem	34

1. Innledning

Ved å følge med på representasjonen av Mexico i mediene kan det virke som det eneste Mexico har å by på enten er eksotiske strender eller kriminalitet, korrupsjon og drap. Bare en liten og ikke-representativ del av Mexico fremstilles gjennom de norske mediene. Blant annet har NRK publisert en artikkel hvor de presenterer Mexico som et av verdens farligste land (Veum, 2018). Side3 har også skrevet om hvordan én enkelt taxitur kan ta livet av deg i Mexico By (Haugan & Wærstad, 2018). Det negative fokuset på meksikanere har forsterket seg etter at Trump ble satt inn som president i USA. Trumps fokus på meksikanere som ødeleggende for USA og hans ønske om en mur som skiller landene, er informasjon som når hele verden. Trump er blant annet en iherdig bruker av Twitter, noe som gjør at han står fritt til å fremstille og presentere sine meninger på den måten han vil. Disse Twitter-meldingene kommer sjelden Mexico til gode.

Populariteten som har oppstått rundt Netflix' serier «Narcos», «Narcos – Mexico» og «El Chapo» er en annen faktor som har brakt oppmerksomhet i retning Mexico de siste årene. I disse seriene får et innblikk i Mexico's sosiale struktur gjennom en narkotrafikants verden. Jørgen Yri (2016) skriver i kjølvannet av lanseringen av «Narcos»: «Bokhandelen Tronsmo forteller om økt interesse for karteller og Latin-Amerika, med flere nye titler på vei til hyllene. Et kveldsarrangement om Narcos i Oslo trakk så mye folk at mange måtte snu i døra. Det skrives om serien i avisene, og det diskuteres på NRK», noe som viser at det er stort engasjement rundt serien.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (2019) meldte at det i 2018 var 1261 meksikanske immigranter i Norge. Dette er altså en gruppe som ikke utgjør en stor andel av befolkningen, og som det heller ikke finnes mye publisert informasjon om. Hvis en går ut ifra at verden utenfor Mexico har tatt disse faktorene i betraktning i sin oppfatning av meksikanere, er det mulig å anta at meksikanerne, også i Norge, har fått tilskrevet stereotypier og fordommer. Kombinasjonen av faktorene som er presentert innledningsvis er det som legger grunnlag for hovedproblemstillingen i denne avhandlingen:

«Hvordan konfronteres meksikanere i Norge med fordommer og stereotypier i deres hverdag, og hvordan blir de påvirket av disse?»

Først i oppgaven presenteres tidligere teori, relevant begrepsavklaring, metodiske valg og empirisk data. Den genererte dataen diskuteres opp mot teori i en diskusjonsdel hvor målet er å finne ut hvordan meksikanere konfronteres med fordommer og stereotypier i Norge og hvordan dette kan påvirke deres selvoppfattelse. Dette gjør jeg i tråd med stegene som inngår i stegvis deduktiv-induktiv metode. Funnene vil deretter presenteres kortfattet i en konklusjon, før jeg avslutter med tanker om videre arbeid i forbindelse med utført forskningsprosjekt.

2. Inngang til feltet: det internasjonale bildet av Mexico

Det finnes svært lite forskning som beskriver hvordan meksikanere blir konfrontert med fordommer og stereotypier utenfor sine landegrensler, utenom studier som sier noe om forholdet mellom Mexico og USA. Disse studiene beskriver hvordan meksikanere i USA oppfattes, hvor meksikanere som regel fremstår som en utsatt og marginalisert gruppe (Massey, 2009; Ortiz & Telles, 2012). Dette gjelder først og fremst de meksikanerne som har immigrert til USA. Utover dette finnes det få studier som vedrører meksikaneres individuelle opplevelser og erfaringer i andre deler av verden.

Simon Anholt (2012, s. 116-117) har analysert bildet av Mexico i det internasjonale terrenget. Studien presenterer Mexicos aktuelle utfordringer hva angår landets omdømme. Det er spesielt to utfordringer som stikker seg ut når det kommer til nasjonens rykte. På den ene siden er det internasjonale bildet farget av den kortsiktige krisen landet står overfor, forårsaket av vold og narkotika (Anholt, 2012, s. 116). Formidlingen av disse utfordringene gjennom medier både nasjonalt og internasjonalt, påvirker i stor grad internasjonale bildet av Mexico i stor grad. Díaz og Pérez (2012, s. 170) presiserer at det er viktig å merke seg at bildet av et land ikke bare blir til i virkelig kontekst, men at en slik oppfatning også kan være imaginær. De forklarer at oppfatninger av andre land ikke alltid skjer på direkte vis, men ofte på indirekte måter, gjerne via tredjepersoner eller sekundærkilder. I tillegg står Mexico ovenfor et mye eldre problem med bredere implikasjoner knyttet til geografisk plassering og hensikt i verden. For eksempel er vi vitner til diskusjonene rundt muren som Trump ønsker å sette opp på grensen, for å avslutte illegal innvandring fra blant annet Mexico. Anholt (2012, s. 117) forklarer at det verste umiddelbart blir antatt hvis det forekommer et aldri så lite signal om problemer forbundet med Mexico. Dette står i kontrast til for eksempel USA, som har et rikt, komplekst og attraktivt rykte, og dermed er mindre utsatt for negative assosiasjoner og negativ mediedekning.

Díaz og Pérez (2012, s. 170) beskriver Mexico som en nasjon med et overraskende potensial på ulike områder, men som i de fleste tilfeller ignoreres, ikke bare i utlandet, men også blant meksikanerne selv. Etter utbruddet av narkokrigen, som ble satt i gang av ekspresident Felipe Calderón i 2006, har det det nasjonale bildet av Mexico forverret seg (Chabat, 2010). Måten dette ble utført på har tiltrukket seg nasjonal og internasjonal oppmerksomhet i ulike medier, hvor det har vært fokus på de negative effektene av bekjempelse av organisert kriminalitet og forårsaket produksjonen av et negativt bilde av nasjonen (Díaz & Pérez, 2012, s. 170). Anholt (2012, s. 117) viser i sin studie at de fleste aktørene utenfor det amerikanske kontinentet hadde lite kjennskap til Mexico, og at deres syn på nasjonen var pessimistisk. Når det begynte å komme flere nyheter om organisert kriminalitet, vold og uorden i ulike narkokartell i Mexico, så passet disse nyhetene perfekt med de tidligere oppfatningene aktørene hadde om landet. Som kontrast til disse utsagnene har turismen i Mexico hatt en enorm og konstant økning de siste ti årene (se tabell 2 i vedlegg 1), noe som kan tyde på at deres indirekte omdømme har en positiv virkning (CEIC Data, 2019; Díaz & Pérez, 2012, s. 172).

3. Teoretisk grunnlag

I denne delen av oppgaven presenteres ulike teorier som legger grunnlag for problemstillingen, og teori som er relevant i analyseringen av fenomenet som undersøkes. Forskningen dreier seg om å finne ut hvordan meksikanere blir konfrontert med fordommer og stereotypier, og hvordan dette kan påvirke deres selvoppfattelse, noe som gjør det relevant å inkludere en operasjonalisering av disse begrepene. I tillegg vil mediemakt som fenomen beskrives, da dette synes å være et viktig tema for undersøkelsen. Teoriene vil bli brukt videre i analysen av generert data senere i avhandlingen.

3.1 Selvoppfattelse og sosial identitet

Giddens teori om det *refleksive selvet* ble utarbeidet i overgangen til det posttradisjonelle samfunn. Denne betegnelsen viser til at samfunnet har gått fra å være regulert av tradisjonelle sosiale normer og regler, til at individer i økende grad blir konfrontert med situasjoner og sosiale arenaer som krever refleksivitet og individuell besluttsomhet (Aakvaag, 2012, s. 274). I et slikt posttradisjonelt samfunn mener Giddens at individer ikke lenger har en tilskrevet identitet slik det ofte var i tradisjonelle samfunn, men at de nå er nødt til å skrive sin egen historie, og konstruere sin egen identitet. I følge Giddens handler identitetskonstruksjonen først og fremst

om å etablere og opprettholde en fortelling om selvet, som hele tiden er i endring (Aakvaag, 2012, s. 277). Når individer får ny informasjon og nye erfaringer vil dette være med på å kontinuerlig forme individene, slik at deres selvoppfattelse hele tiden har en sammenheng. Dette skaper igjen selvforståelse hos individene. Den ytre verdens påvirkning på selvet vil derfor skje gjennom en integrering via for eksempel medier og andre sosiale arenaer som personen forholder seg til på en eller annen måte (Aakvaag, 2012, s. 277; Aalberg & Elvestad, 2012, s. 115). For å forstå seg selv i en større sosial sammenheng, har individet det Tajfel (1974, s. 69) kaller for sosial identitet. En kan forstå sosial identitet som en del av individets selvoppfattelse basert på kunnskap om ens medlemskap i en sosial gruppe, i tillegg til emosjonelle faktorer knyttet til dette medlemskapet (ibid.). Sosial kategorisering, som stereotypifiseringer og fordommer, kan derfor sees på som et orienteringssystem hvor individer finner sin plass i samfunnet.

3.2 Fordommer og stereotypier

Fordommer og stereotypier er ikke et nytt fenomen. Stangor (2000, s. 17) forklarer at sosial kategorisering, som fordommer og stereotypier springer ut av, har vært en så grunnleggende prosess i menneskets eksistens. Han forteller at det alltid har eksistert, og mest sannsynlig alltid vil forekomme. Fordom og stereotypi er to begreper som er nært beslektet, men fortsatt forskjellige. Ifølge Stangor (2000, s. 17) er stereotypier en form for *tro*, og fordom en *holdning*. Videre følger en grundigere presentasjon av begrepene.

3.2.1 Stereotypier

Stereotypier er beskrevet og definert på ulike måter, gjerne ut ifra hvilket fagfelt forskningen er gjort på, og i hvilken kontekst begrepet er brukt. Begrepet stereotypi ble først og fremst tatt i bruk i psykologi, medie- og kulturanalyse (Pickering, 2001, s. 9). Walter Lippmann kritiserte tidligere definisjoner av stereotypi-begrepet i sin utgivelse av *Public Opinion* i 1922, og hans innvendinger har vært med å innføre begrepet i det samfunnsvitenskapelige forskningsfeltet (Blum, 2004, s. 255; Pickering, 2001, s. 16). Lippmann mente at individets løsning på å håndtere en kompleks verden var å konstruere et «bilde inne i hodet» av verden utenfor ens rekkevidde (Brigham, 1971, s. 16). Han forklarer at individet «definerer» først og «ser» etterpå, på følgende måte: «[...] we pick out what our culture has already defined for us, and we tend to perceive that which we have picked out in the form stereotyped for us by our culture» (Lippmann, 1997, s. 54-55). Med dette mente han at eksistensen av stereotypier om en gitt

gruppe i en kultur former individers oppfatning av den aktuelle gruppen. Dette vil si at den påståtte karakteristikken blir «sett» i gruppen og dens medlemmer, enten den er tilstede eller ikke. Dette mente Lippmann skulle forenkle samfunnet, ved å gjøre det mer psykologisk håndterbart (Ashmore & Del Boca, 1981, s. 3). Hans slutning har i ettertid fått kritikk for å være feilaktig, og basert på ulogisk argumentasjon (Brigham, 1971, s. 15).

Lawrence Blum (2004) ser på stereotypier som et generelt fenomen, og søker å definere stereotypier som generaliserbare på tvers av sosiale relasjoner. Han definerer stereotypier som falske eller misvisende generaliseringer om grupper (Blum, 2004, s. 256). Blum (2004, s. 252) viser til to viktige tilnærminger til definisjonen av stereotypier. Den første tilnærmingen ser på stereotypier som kulturelt fremtredende enheter. Den andre ser stereotypifisering som en psykologisk prosess, der individer kategoriserer ulike grupper. Blum (2004, s. 254) mener den kulturelle dimensjon av begrepet har sterkere fotfeste enn den psykologiske, noe han begrunner med at de fleste stereotypiske bildene av grupper oppstår i en sosial eller kulturell kontekst.

Ashmore og Del Boca (1981, s. 16) tilbyr en mer omfattende definisjon av begrepet, og beskriver stereotypier som en gruppes generaliserte og allment aksepterte mening av de personlige egenskapene til en annen gruppe. Forfatterne presiserer at stereotypier ikke nødvendigvis trenger å være «dårlige», i motsetning til mange andre tilnærminger til begrepet (Ashmore & Del Boca, 1981, s. 16-17). I kontrast til Ashmore og Del Boca, knyttet Gordon Allport (1935) fordom og stereotypi sammen på grunnlag av stereotypiers kobling til negative assosiasjoner. Han mente at holdninger som resulterte i forenkling av erfaring og forhåndsdømming kan ses på som stereotypier. I det han impliserer at stereotypier og fordommer er det samme, impliserer han også at stereotypier er «dårlige». Imidlertid forklarer Devine (1989) at det ikke finnes gode beviser på at kunnskap om en stereotypi av en gruppe ikke nødvendigvis betyr at en har fordommer mot en gruppe. Disse utsagnene gjør det nødvendig å se på distinksjonen mellom begrepet stereotypi og fordom.

3.2.2 Fordommer

Von Bakanic (2009, s. 6) hevder at en fordom er en forhåndsdømming eller en negativ holdning til en person, gruppe, problem eller ting. Videre forklarer han at fordommer ofte er basert på stereotypier eller overgeneraliseringer heller enn en direkte opplevelse. Et grunnleggende argument innenfor diskusjonen om fordommer og stereotypier har vært at så lenge stereotypier

eksisterer, så vil fordommer følge (Devine, 1989). Herbert Blumer (1958) mente at fordom er en refleksjon av en gruppes posisjon, og at med endring av fordommer så vil gruppenes relative posisjon også forandres. Ifølge gruppeposisjonsteori antas det at medlemmer av privilegerte grupper føler seg tilskrevet mer ressurser og status, og at medlemmer av underordnede grupper truer deres tilskrevne goder (Bakanic, 2009, s. 8).

I Allports betydningsfulle bok *The Nature of Prejudice* (1954) forklarer han at etniske fordommer består av to essensielle ingredienser: (1) fiendtlighet og avvisning, og (2) at grunnlaget for fiendtligheten er målindividets medlemskap i en gruppe. Allport ser på forskjellen mellom «ordinære forhåndsdømminger» som vi ofte tar i bruk, og “fordom”, som er en spesiell type forhåndsdømming (Fishbein, 2002, s. 2-3). Forhåndsdømminger blir dermed fordommer hvis de ikke er reversible når ny kunnskap er avdekket. Oppsummert kan en si at en fordom er en fiendtlig eller avvisende holdning til en person som er del av en gruppe, og fordommen baseres på individets gruppemedlemskap. Det kan i følge Allport bare kalles en fordom, hvis en avdekker all kunnskap om den utsatte personen, og fortsatt besitter denne fordommen.

3.3 Medias makt til å forme et bilde av virkeligheten

Et viktig spørsmål i denne undersøkelsen har vært hvordan Mexico og meksikanere blir representert i media, og hva dette gjør med produksjon av fordommer og stereotyper, samt hvordan dette kan påvirke meksikanernes selvoppfattelse. Ifølge Schweps og Østbye (2013, s. 217) er medienes påvirkningskraft på befolkningen et faktum, men varierer i stor grad ut ifra hvilket medium det er snakk om og andre omstendigheter som kan forsterke eller svekke budskapet virkning på publikum. Hvis det er stor blest rundt et nyhetsoppslag i samfunnet, vil denne nyheten ha større sjanse for å påvirke mottakerne.

Allern (1996) tar for seg makten over innholdet. Han sier: «Nyhetsmediene er en arena for kamp om rivaliserende virkelighetsbilder, og det som blir satt på dagsorden gjennom dem påvirker både økonomiske og politiske avgjørelser». Mediene gir aktører en viktig kobling mellom det som skjer i verden og deres egne bevissthet om det som har hendt. De kildene som har størst innvirkning på publikum kan derfor også øke sin symbolske makt (Schweps & Østbye, 2013, s. 272). Enhver som vil utnytte medienes makt over publikum må ha innflytelse over denne innholdsproduksjonen, dette vil si å kunne påvirke hva mediene tar opp og hvordan

det presenteres (Allern, 1996). Det mediene unnlater å ta opp vil derfor også marginaliseres i samfunnsdebatten. Kalsnes og Larsson (2015) har sett på hvordan sosiale medier har satt preg på politisk kommunikasjon, både i Norge og internasjonalt. En kan se at sosiale medier påvirker den politiske kommunikasjonsprosessen på ulike måter. Sosiale medier i samspill med tradisjonelle medier skaper endringer i måten politisk kommunikasjon blir produsert, distribuert og konsumert på, og vi ser økende tendenser til dialog mellom velgere og politikere (Kalsnes & Larsson, 2015). Trumps tilstedeværelse på Twitter er et eksempel på en slik politisk aktivitet og dialog mellom han selv og publikum.

Dette gir grunnlag for underproblemstillingen (UP): «Hvilken rolle spiller media i reproduksjonen og eksistensen av stereotypier og fordommer av meksikanerne?». Dette spørsmålet kommer jeg tilbake til i analysedelen, sammen med hovedproblemstillingen (HP): «Hvordan konfronteres meksikanere i Norge med fordommer og stereotypier i deres hverdag, og hvordan blir de påvirket av disse?».

4. Metodisk grunnlag

Jeg har vært interessert i å finne ut hvordan meksikanere konfronteres med fordommer og stereotypier i sitt hverdagsliv i Norge, noe som gjør deres meninger, holdninger og erfaringer til det viktigste grunnlaget for denne studien. Dybdeintervju er i en slik kontekst den mest egnede metoden å bruke. I et dybdeintervju er en interessert i å få innsikt i intervjuobjektets livsverden, og målet med spørsmålene som blir stilt er at informanten skal reflektere og gå inn på egne meninger og erfaringer på det aktuelle temaet (Tjora, 2017, s. 114). I tråd med Tjoras stegvise deduktive-induktive (SDI) metode, har jeg i løpet av forskningsprosjektet jobbet fra empiri til teori, og fra teori til empiri for å komme frem til et så presist resultat som mulig med sterke tilknytninger til empirien (Tjora, 2017, s. 18). Denne metoden bygger på den utbredte forskningsmetoden Grounded Theory (GT) som tilbyr perspektiver og retningslinjer hvor målet er å konstruere teorier tett forankret i empirisk data (Midré, 2009, s. 243). En slik metodisk fremgang innebærer at en går fra innsamling og håndtering av råmateriale til å utvikle konsepter eller teori, hvor en etter hvert steg gjør en nedadgående tilbakekobling for å kvalitetssikre forskningsprosessen (Tjora, 2018, s. 16-17).

4.1 Datainnsamling

Rekrutteringsfasen gikk fort. Jeg hadde én informant til å begynne med, som også hjalp meg å rekruttere en av de andre. En av informantene hadde jeg vært i kontakt med en gang tidligere, så jeg sendte en mail og spurte om det kunne være interessant for personen å ta del i prosjektet. Ved hjelp av min veileder kom jeg i kontakt med den siste informanten. Selve intervjuene ble foretatt i kafé eller i oppholdsrom på studentbolig, på tidspunkt som passet informantene. Jeg valgte spesifikt å ta intervjuene på områder som virket dagligdagse og avslappet, for å unngå at informantene skulle føle på at settingen var iscenesatt eller formell. Målet var å få informantene til å føle seg avslappet og komfortable, som er en viktig del av utførelse av kvalitative intervju, slik Tjora (2017, s. 118) presiserer.

Utvalget var strategisk, da informantene måtte oppfylle visse krav for å delta i forskningsprosjektet (Tjora, 2017, s. 130). Kravet for rekruttering av intervjuobjektene var at de måtte ha meksikansk opprinnelse, være over 18 år og ha oppholdt seg en lengre periode i Norge. Jeg var interessert å ha et balansert forhold mellom kjønnene, og valgte derfor å kontakte to menn og to kvinner. Utvalget representerer derfor ulike aldre, kjønn, oppholdstillatelse og tid tilbrakt i utlandet – som presentert i tabellen nedenfor. Navnene på informantene er anonymisert.

Informanter	Kjønn	Alder	Utdanning	Tid i utland
Carlos	Mann	30	Student	8 år
Frida	Kvinne	26	Student	1,5 år
Leo	Mann	29	I arbeid	4 år
Carmen	Kvinne	45	I arbeid	12 år

Tabell 1: Oversikt over informantene.

Guiden som ble brukt under intervjuet var utformet slik at jeg skulle få informasjon til å besvare hovedproblemstillingen. Intervjuets struktur var derfor delt opp i forskjellige faser, hvor jeg gikk fra generelle spørsmål, til mer spesifikke refleksjonsspørsmål (se vedlegg 3 og 4). Intervjuet ble avsluttet med spørsmål hvor informanten sto friere til å inkludere temaer som jeg selv ikke hadde tatt opp, eller det informanten selv måtte ønske å si noe om. Jeg foretok et prøveintervju før jeg gjorde siste endringer og ferdigstilte intervjuguiden til bruk i den virkelige intervjusituasjon.

4.2 Personvern og forskningsetiske prinsipper

I tråd med retningslinjer og lover satt av Norsk senter for forskningsdata (NSD) og personopplysningsloven, er personvern og forskningsetiske prinsipper tatt nøye i betraktning gjennom hele forskningsprosjektet. Prinsippet om lovlighet, rettferdighet og åpenhet overfor informantene er respektert og overholdt, hvorav informantene på forhånd fikk innsikt i retningslinjene for deltagelse i forskningsprosjektet (se vedlegg 2). Dette dokumentet måtte signeres av både informant, veileder for forskningsprosjekt og meg selv. Informantene fikk selv beholde delen av dokumentet med min og veileders signatur, mens jeg beholdt delen underskrevet av informant. Her har de blant annet blitt informert om at de til enhver tid trekke seg fra prosjektet og be om å få informasjon korrigert eller slettet, og at det anonymiseres.

Lydopptakene har vært særlig beskyttet ved at spesielle diktafoner, utlevert av instituttet, ble benyttet. Lydfilene har deretter blitt overført til spesielle datamaskiner satt av til anledningen og deretter slettet etter endt transkribering. Personlig informasjon er blitt behandlet konfidensielt, og data er derfor fullstendig anonymisert gjennom hele forskningsprosessen og den ferdigstilte avhandlingen. Det skal på ingen måte være mulig å spore innholdet tilbake til intervjuobjektene.

4.3 Etterarbeid

Det er viktig å understreke at alle intervjuene er gjennomført og transkribert på spansk, og i ettertid kodet og oversatt til norsk. Dette medfører en risiko om at semantisk innhold i informantens uttalelser kan ha blitt tapt i bearbeidelsen av datamaterialet. For å bevare intonasjoner, sitatstemme, pauser og latter, har jeg tatt i bruk Mari-Ann Letnes (2013) forenkling av John W. Du Bois (1991) transkripsjonssystem (se vedlegg 5). I tillegg har jeg gått gjennom oversatte sitater med en spansktalende kontakt for å sikre at utsagns betydning er best mulig ivaretatt. Ikke alle utsagn er oversettbare, og kan dermed ha blitt oversatt med andre ord for å bevare dets opprinnelige betydning. Det må presiseres at jeg selv er ansvarlig for oversettelsen og tolkningene som er gjort.

Transkripsjonen foregikk i programvaren NVivo, hvor jeg også utførte en empirinær koding av råmaterialet. Ifølge Tjora (2018, s. 37) forutsetter en slik koding at kodenenes navn ligger så nært knyttet til sitatet at en videre kan ta utgangspunkt i informantenes utsagn som arbeidsgrunnlag, og ikke selvoppfunnet forkortelser eller kategorier. Videre ble kodene gruppert inn i forskjellige

kodegrupper, slik de forekom fra kodingsprosessen. I løpet av denne prosessen dukket det opp det Tjora (2017, s. 204) kaller for empirisk-analytiske referansepunkter, eller analytiske ideer, som analysen baserer seg på.

4.4 Generalisering, reliabilitet og validitet

Målet med bruk av stegvis-deduktiv-induktiv metode er å oppnå en konseptuell generalisering, som vil si at forskningens resultat blir fremstilt i konsepter, typologier, metaforer eller lignende som skal kunne gjelde for andre lignende fenomener utover det studerte fenomenet (Tjora, 2018, s. 71). Forutsetningen for en slik generalisering er at forskningsarbeidet tar utgangspunkt i systematisk koding og kodegruppering. I mitt tilfelle er målet med analysen å finne et felles konsept for meksikaneres møte med stereotypier og fordommer utenfor deres landegrensler. Selv om denne studien imidlertid kan tilby mer forståelse for meksikaneres selvoppfattelse i møte utlendingers fordommer og stereotypier, er det noen begrensninger som bør noteres. Studiens omfang i form av størrelse og utvalg gjør at resultatene kan generaliseres på et særs lite område. Dette da intervjuene er tatt innenfor et mindre geografisk område og med tanke på at utvalget på ingen måte kan sies å være representativt.

En slik tilnærming krever høy grad av transparens for å holde kvalitet. For det første vil det å fremme egen interesse stride imot normen om desinteresse, ifølge Materstvedt (2018, s. 109). I Mertons CUDOS-teori om normer for vitenskapen presiseres det at forskerens personlige oppfatninger og preferanser ikke har plass i vitenskapen. Som forsker med egen erfaring og meninger om det studerte fenomenet, er det viktig å være oppmerksom på at det vil medføre et bevisst eller ubevisst ønske om å fremme eller utvikle arbeidet i en spesiell retning. For det andre vil det å gjøre leseren bevisst på dette være avgjørende for studiens reliabilitet, og dens mulighet for etterprøvbarehet – faktorer som er nødvendig for at forskningen i det hele tatt skal holde standard (Tjora, 2017, s. 231).

Med dette i bakhodet er det viktig å adressere at jeg selv har bodd 1,5 år i Mexico, noe som har utviklet en stor interesse både for landet og befolkningen. Mitt ønske om deres beste kan ha vært med på å gjøre at jeg ubevisst har «forventet» svar fra informantene, som videre kan ha virket inn på utvalg av teori, og analysen av fenomenet. Det kan være «lett» å gjøre seg opp en mening om hva resultatet av forskningen blir før en har forsket ferdig, fordi en ønsker at resultatet skal ha et visst utfall. At informantene har visst at jeg har et stort engasjement for

Mexico, kan ha vært med å legge føringer for intervjuene. Selv om det er viktig at intervjuer ikke stiller ledende spørsmål, slik at informanten unngår å føle seg presset til å svare «riktig» eller «feil», *kan* det ha forekommet at intervjuobjektene følte seg presset til å innfri mine forventninger (Tjora, 2017, s. 150). Jeg har prøvd å unngå slike tabber, ved å gjøre intervjuguiden så nøytral som mulig og ikke stille ledende spørsmål. I etterkant av noen spørsmål har jeg spurt (der det var nødvendig for å få frem nyanser) om både positive og negative opplevelser. Videre i prosessen har jeg tatt utgangspunkt i den genererte dataen for videre arbeid og analytiske beslutninger, noe som skal gjøre resultatet av forskningen så pålitelig og presist som mulig.

Forskningens gyldighet handler om hvorvidt undersøkelsen svarer på de spørsmålene jeg faktisk ønsker å få svar på. For å gjøre dette har jeg med intervjuguiden min forsøkt å stille spørsmål som leder informantene inn på tanker og refleksjoner rundt opplevelser og erfaringer de har gjort seg om fordommer og stereotypier mot deres etniske opprinnelse. Likevel ser jeg i ettertid at jeg kunne ha fokusert intervjuet enda mer inn på informantenes *egne følelser* og *holdninger* enn det jeg gjorde. Datagenereringen har dog gitt opplysninger og innsikt i det som undersøkelsen hevder å formidle: informasjon om hvordan meksikanere i Norge konfronteres med fordommer og stereotypier i deres hverdag, og hvordan de kan antas å bli påvirket av disse.

5. Empirisk fremstilling av data

Jeg anser mine informanters første møte med utlendinger¹ som en interessant situasjon å undersøke, da dette kan gi informasjon om nordmenns oppfatninger, og hvorvidt de viker fra meksikanernes oppfatning. For å kunne si noe om meksikanernes virkelighet er det nødvendig å få innblikk i hva meksikanerne identifiserer seg med når det kommer til deres opprinnelsesland og dets befolkning. I de foretatte intervjuene er jeg interessert i hva slags følelser og tanker som dukker opp hos informantene i det de hører ordet «Mexico» og «meksikanere».

¹ Begrepet «utlendinger» vil i denne avhandlingen betraktes som utlendinger i meksikanernes forstand. Det vil si, personer som ikke har opprinnelse fra Mexico.

5.1 Mexico – et sovende monster

Informantene er enige om flere ting når de beskriver hva de tenker på når de blir spurt om sitt hjemland. For det første virker spørsmålet såpass bredt at informantene har problemer med å svare. Carmen forteller at hun synes det er vanskelig å svare på dette da hennes følelser og tanker endres konstant. Hun forbinder Mexico først og fremst med mangfold, og forteller at hun ikke har en eksakt idé om landet da det er forskjellig på så mange måter, både rasemessig, kulturelt og sosialt. Flere av informantene sier det samme og at det er vanskelig å generalisere. Carlos understreker dette:

Det er et veldig stort land. Det er 32 forskjellige stater, og hver stat har sine egne lover i tillegg til statlige lover. [...] Hver stat er veldig forskjellig. Vi snakker forskjellig, vi kommer fra forskjellige kulturer, det er mange urfolkskulturer, så hver stat har ord som jeg noen ganger ikke forstår. I tillegg til aksent, er ordene som brukes fra dag til dag helt forskjellige.

Fridas tanker om Mexico er følgende: «Jeg tenker at det [Mexico] er veldig stort. Jeg tenker at det er et kjent land. Hvis jeg er i Kina, eller i Norge, eller jeg vet ikke.. Hawaii, eller hvor som helst, så vet jeg at folk.. i teorien vet de noe om det [landet] fordi det har en veldig rik kultur». Hun legger til at hun kun identifiserer seg med noen deler av Mexico: «Jeg tenker at Mexico er delt i tre. Nord, som er der alt som skjer i media og i pressen, sentrum, og sør som har flere skikker. Jeg føler jeg kan relatere meg med sentrum og ned til sør. [...] Jeg føler meg ikke så identifisert med nord, jeg vet ikke hvorfor». Hun forteller at hun ser på meksikanerne som morsomme, at de har god resiliens – som vil si at de har innehar evnen til å håndtere katastrofer og stress. Hun forteller at det ikke spiller noen rolle hva som skjer, meksikanerne kommer seg gjennom det på en eller annen måte. Hun forteller at meksikanerne gjør ting på en god måte, og at de er energiske og lidenskapelige.

Leo kan fortelle at han tenker på glede og fornøyelse, og at han forbinder hjemlandet sitt med venner og familie, noe han aldri har hatt mangel på. Han tenker også på negative ting som forsøpling og avfall. Han tenker på naturen, men legger til at han har hatt flere opplevelser med at denne har blitt forurenset. Han forklarer at det naturlige mangfoldet er noe som fascinerer han, og at Mexico har fem av de syv økosystemene som finnes i verden. Han beskriver de naturlige forskjellene som vakre og dramatiske, og at Mexico er det eneste landet i verden som

har så mange økosystemer i ett og samme land. Når jeg spør han om å beskrive meksikanerne forklarer han de som resiliente, aggressive og «fighters» på grunn av omstendighetene. Han forklarer at meksikanere er hardtarbeidende, men at han tror de er hardtarbeidende på grunn av omstendighetene heller enn av overbevisning. Han sier at han tror meksikanerne er tvunget til å jobbe hardt på grunn av de nasjonale bedriftenes økonomiske modell.

Carlos forteller også at han forbinder hjemlandet med sin familie, opplevelser han hadde som barn og hvor vennlige folk kan være. Han forteller videre at han tenker på negative sider som korrupsjon, kriminalitet og det som foregår i hans land for øyeblikket. Han beskriver sine medborgere slik: «Jeg tenker at de [meksikanere] er vennlige, de er åpne og sosiale mennesker. Jeg tenker også på korrupsjon. Mer enn noe annet». Han forklarer at korrupsjon er en sterkt internalisert egenskap i det meksikanske samfunnet, da dette har vist seg å være en måte en overlever på, til tross for at det meksikanske medborgersamfunnet er et veldig forent samfunn. Han forteller at korrupsjon er noe han opplever på alle nivå i samfunnet, fra individnivå, opp til høyeste ledd. Carlos forteller også at Mexico har alle ressurser som trengs for å være en potensiell konkurranse i verdenssamfunnet, men at korrupsjonen er noe som setter stopper for dets utvikling. Leo er enig i dette, og beskriver Mexico som et sovende monster som venter på å bli vekket.

5.2 Fordommer og stereotyper i informantenes hverdag

Informantene sier at de i møte med nordmenn først og fremst har hatt positive opplevelser. Carlos forteller: «De blir overrasket.. på en positiv måte. [...] Mer enn noe annet gjør det inntrykk på folk fordi de forventer at jeg er fra Tyrkia eller Syria, og ikke fra Mexico». Frida forteller at folk blir glade når hun sier hun er fra Mexico. Videre forteller hun: «Jeg føler folk blir mer åpne når jeg sier jeg er fra Mexico, som om de automatisk bytter humør. De smiler og begynner å snakke mer». Leo forteller også at nordmenn blir overrasket når de får høre at han er fra Mexico. Blant annet får de spørsmål om hvordan de håndterer kulden i Norge. Han forklarer at han i starten av oppholdet sitt i Norge var redd for å bli diskriminert av nordmenn. Det har ikke skjedd. Alle informantene meddeler at de ikke har opplevd noe de oppfatter som diskriminering i Norge.

I likhet med Frida sier Carmen at hun gleder seg over å vite at meksikanerne er kjent over alt, om det så er på grunn av stereotypien befolkningen deres har fått. Hun forklarer at hun opplever

den meksikanske stereotypi på følgende måte: «Jeg tror den meksikanske stereotypen er [...] en type som ikke forplikter seg, han er litt munter, kanskje skøyeraktig. Han liker mat» Dette sier hun på grunnlag av blant annet opplevelser hun har med ser annonser knyttet til meksikansk mat eller texmex alltid inneholder en morsom fyr med en sombrero som snakker veldig morsomt. Videre forteller hun: «Nå har det blitt tillagt en del til som ikke eksisterte før, og det er at mange tenker at meksikanere er knyttet til narkotika».

De andre informantene forteller at de i møte med utlendinger ofte får spørsmål om den meksikanske maten og narkotikaproblemene landet står overfor, nordmenn ønsker å høre realiteten. Carlos forklarer:

[Nordmenn] snakker om mat, om strender. Mange snakker om Narcos, Netflix-serien, for eksempel, det er det første jeg kom til å tenke på. Men i Norge har det ikke vært et problem. Vi er så langt unna at de dårlige nyhetene fra Mexico ikke kommer hit. De kommer hit, men ikke så ofte som i USA eller Canada, som for eksempel spør meg om drap. Her er det, mer enn noe annet, kjent at vi har et narkotikaproblem, men de vet ikke konsekvensene. Så nei ... Det har vært litt positivt her faktisk. (Carlos)

Til tross for få og positive møter med nordmenn sier Leo at han tror nordmenn hører negative ting om Mexico, men at han tror de ikke uttrykker det på grunn av mangel på tillit. Han anser nordmenn som høflige, og tror at dette er grunnen til at de ikke vil fremstå som offensive i sine tilnærminger. Frida sier at hun får gjentagende spørsmål om narkotikahandel: «<SIT Er det sant at det er mange narkokartell i Mexico? SIT> det er noe som repeterer seg ofte». Carlos sier at han ikke anser disse spørsmålene som angripende, men at han tror de bunner i nysgjerrighet rundt den aktuelle situasjonen, og om realiteten er slik den fremstår i media. Han forteller at hans opplevelse av Mexico ikke er slik den fremstilles i media, og at han ofte blir sjokkert når han leser nyheter fra sitt eget land.

5.3 Negative egenskaper knyttes til etnisk opprinnelse

Carmen forteller at hun tror folk har forutinntatte ideer om latinamerikanere. Hun har opplevd at det forventes at hun kan lage mat, noe hun lattermildt forklarer at hun ikke kan. Videre forteller hun at folk forventer at hun hører på en bestemt type musikk, at hun kan danse salsa,

rumba eller lignende. Videre sier hun at hun opplever at hennes negative sider fort ender opp med å knyttes til hennes opprinnelse fra Mexico.

Noen ganger plager det meg litt at jeg alltid må klargjøre at mine feil er mine, og at de ikke er iboende på grunn av at jeg er meksikansk. [...] Når de kommenterer noe positivt om meg, er det aldri knyttet til at jeg er meksikansk, men når det er noe negativt, da er det slik. Jeg tror det er på grunn av den forutinntatte ideen om hva vi er. (Carmen)

Hun forteller at hun har opplevd at folk forventer at hun utsetter ting og ikke fullfører sine oppgaver på en fullverdig måte, noe hun ikke identifiserer seg med det hele tatt. Hun legger også til at hun er nødt til å klargjøre for nordmenn at hun er i Norge fordi hun vil, og ikke fordi hun må. Hun har et inntrykk av at nordmenn tror at Norge er det beste bostedsalternativet for alle på grunnlag av høyere levestandarder. Hun presiserer at dette ikke er hennes tilfelle, og at hennes liv i Mexico på ingen måte har vært ille. Tvert imot forklarer hun at Mexico har fordeler som Norge ikke kan tilby. Hun nevner blant annet hun i Mexico føler en kreativ kraft hun ikke føler her, hun opplever en annen type livsgnist. Hun sier: «I Mexico skinner solen hver dag, og det får deg til å føle at du lever. Folk gir kyss og klemmer, uttrykker sine negative og positive følelser åpent og det gir deg en følelse av at du lever, at du er i bevegelse».

Leo opplever også noe av det samme. Han har opplevd at folk forventer at han konsumerer marihuana, fordi han er meksikaner: «Hvis vi snakker, og det blir prat om narkotika sier noen <SIT du er da den meksikanske, ikke sant? SIT>. [...] Og jeg forteller dem alltid <SIT Mexico produserer det, men forbruker det ikke@ SIT>. Jeg tror at Mexico forbruker 10% av hva landet produserer av narkotika, og resten konsumeres av USA» (Leo).

Både Leo og Frida har opplevd at folk tror at Mexico bare er ørken. Frida forklarer: «Jeg visste ikke at folk trodde at [Mexico] bare er ørken og varmt, fordi dette er bare på grensen [til USA]. Det gikk opp for meg at dette er det eneste den amerikanske pressen viser. De viser bare bilder av innvandrere og ørkenen». Carlos har opplevd at folk har en oppfatning av Mexico han ikke kan relatere seg til. Han forteller at nyhetene fra Mexico kun viser et negativt bilde av landet og at han tror de dårlige nyhetene har en innvirkning på virkelighetsbildet til mennesker. I Carlos' øyene, er ikke realiteten representert på riktig måte i nyheter.

5.4 Det som selger er det som publiseres

Informantene tror at mediene og de narkofokuserte tv-seriene representerer et falskt bilde av hva meksikanerne, sammenlignet med hvordan det realiteten er. De er også enige i at de mener USA er kilden til disse representasjonene, og at den negative representasjonen skyldes at det stort sett kun er én type meksikanere som immigrerer til USA. Leo forteller at han tror mediene og seriene kun fokuserer på en liten sektor av meksikanerne, med mål om å oppnå noe annet. Han viser til eksempel med Netflix' «Narcos» og Trumps representasjon av meksikanerne i mediene: «Netflix sier <SIT å representere 1% selger mer enn å fokusere på de andre 99% SIT>. Trump sier <SIT jeg får flere stemmer ved å fokusere på 1% enn de andre 99% SIT>. Så de gjør det samme». Dette tror han får folk til å tro at alle meksikanere er som den ene prosenten som blir representert gjennom media og tv-serier. Leo beskriver denne ene prosenten som immigrerer til USA, som en gruppe meksikanere av en lavere sosial klasse enn de som ankommer Europa. Han sier at han tror de meksikanske migrantene som ender opp i USA også kanskje har en illegal holdning til problemløsning. Mexikanerne som kommer til Europa og dermed Norge, er mest sannsynlig dannede personer som kommer for å studere og jobbe, for så å bosette seg. Carlos forteller at utlendinger ofte kjenner til «El Chapo» (relatert til narkotrafikk) bedre enn landets president. Dette sier han er trist.

Carmen sier også at hun tror meksikanerne selv er med på å selge stereotypien om Mexico og meksikanere videre. Hun forklarer at meksikanske restauranter som etableres i Europa ofte har samme «meksikanske» uttrykk, fordi det er det som selger. Både Leo, Carmen og Carlos nevner alle at de tror situasjonen hadde sett annerledes ut hvis Norge og Mexico hadde ligget nærmere hverandre. Carlos forteller at selv om de dårlige nyhetene og Netflixseriene har en påvirkning på nordmenns stereotypi av meksikanerne, tror han ikke at dette har en like stor negativ effekt som det for eksempel har i USA. Flere av informantene forteller at de tror dette skyldes Mexicos beliggenhet, USA og Mexicos historie.

6. Analyse

For å finne ut hvorvidt og hvordan meksikanere konfronteres med fordommer og stereotypier i deres hverdag har det vært interessant å se hvordan meksikanerne opplever møter med nye mennesker som ikke er fra Mexico. Ved å analysere deres betraktninger om deres møter med utlendinger er det mulig å si noe om hva de oppfatter som stereotypier mot deres etniske

gruppetilhørighet, samt spriket mellom deres egen oppfattelse og den de konfronteres med i møte med utlendinger.

6.1 Meksikanernes konfrontasjon med fordommer og stereotypier

Først og fremst er det nødvendig å spørre om meksikanerne faktisk opplever å bli møtt med stereotypier og fordommer i deres hverdag utenfor deres landegrenser. Sett i lys av teorier om stereotypier og fordommer, vil også svaret på dette spørsmålet kunne variere.

I følge Lippmann er stereotypier bilder en sosial gruppe har konstruert av en annen gruppe mennesker, uten at disse bildene faktisk tar utgangspunkt i noe som er «sett» i den faktiske gruppen. Ved å se på hva informantene opplever av nordmenns forutinntatte ideer om at meksikanere skal inneha spesifikke egenskaper, kan en i denne forstand si at meksikanerne er utsatt for stereotypifisering. Med dette refererer jeg til informantene som fortalte at de opplever at nordmenn forventer at de skal inneha egenskaper som å være god på kjøkkenet, høre på en spesiell type musikk, kunne danse en spesifikk dansetil, eller konsumere narkotika. I følge Blum, som sier at stereotypier er falske eller misvisende generaliseringer om grupper, kan en også underbygge påstanden om at informantene opplever stereotypifisering. Med utgangspunkt i informantenes holdninger overfor sitt hjemland, kan en se at de innehar ulike holdninger overfor dette – både negative og positive. Å anse meksikanere som blide, hyggelige og festlige personer, vil ifølge informantene selv, og ifølge nordmenns positive og innbydende reaksjoner i møte med informantene, kunne indikere at dette ikke nødvendigvis trenger å være en stereotypi, sett fra Lippmanns og Blums ståsted. Dog er det viktig å ta i betraktning at jeg i utgangspunktet ba informantene om en forenklet definisjon av meksikanere, som kan svekke denne slutningen, da dette kunne ha resultert i andre svar hvis informantene hadde blitt stilt et mer konkretisert spørsmål om deres oppfattelse av meksikanere.

I følge Ashmore og Del Boca trenger ikke stereotypier å være negative, så lenge stereotypiene er en gruppes generaliserte og allment aksepterte mening av de personlige egenskapene til en annen gruppe. Vi har i dette tilfellet å gjøre med en positiv stereotypi som verken er misvisende eller falsk, men heller en overordnet mening om en sosial gruppe som er allment akseptert av en den stereotypifiserende gruppen. Det at nordmenn synes å tillegge noen av informantene dårlige egenskaper i form av å ikke kunne fullføre arbeidsoppgaver, komme for sent eller anta uten videre at en person konsumerer narkotika, som i Carmen og Leos tilfelle, er det mer

sannsynlig at en har å gjøre med negative stereotypier. Både i følge Lippmann, Blum, Ashmore og Del Boca er disse antagelsene misvisende og falske generaliseringer gjort av individer som tilhører en etnisk gruppe, basert på informasjon man antar er til stede hos individene, uten å faktisk ha empirisk grunnlag for å si noe om det.

Ut ifra disse opplysningene er det ifølge Bakanic innlysende at informantene er utsatt for fordommer, da han beskriver fordommer som negative holdninger til en person eller en gruppe mennesker basert på stereotypier eller overgeneraliseringer, heller enn direkte opplevelser. Ut ifra Allports karakterisering av etniske fordommer, som består av fiendtlige eller avvisende holdninger mot individet basert på dets gruppemedlemskap vil det ikke være like korrekt å bekrefte at informantene er utsatt for fordommer. Med dette som utgangspunkt kan nordmenns positive holdning i møte med informantene avvise påstanden om at de blir utsatt for fordommer, da nordmenns reaksjon på innsikt i informantenes opprinnelsesland heller har vært positive.

6.2 Hvordan kan informantene påvirkes av fordommer og stereotypier?

I tråd med Giddens teori om det refleksive selvet skriver informantene sine egne livshistorier, eller konstruerer sin egen identitet. Når individene opplever å møte stereotypier og fordommer fra andre personers hold kan disse være med å påvirke deres selvoppfattelse.

Díaz og Pérez beskriver Mexico som en nasjon med et overraskende potensial på ulike områder, men det er ofte at dette ignoreres både internasjonalt og innad i Mexico. Både Leo og Carlos snakker om Mexico som en reell konkurrent i et verdenssamfunn, noe som for det første delvis avviser Díaz og Pérez' hypotese om at Mexicos potensial ignoreres av dets befolkning. Denne undersøkelsen viser tendenser til at informantene er bevisst på deres opprinnelseslands potensiale. Reaksjonene informantene uttrykte til dette utsagnet kan tolkes dithen at de virker frustrerte over at landet ikke har et bedre rykte enn det har. Carlos' irritasjon ovenfor nasjonens integrerte korrupsjon kan være et tegn på dette. Idet en negativ egenskap som korrupsjon, mest sannsynlig er innbakt i manges overgeneraliseringer om Mexicos befolkning, er det ikke bare med å påvirke landets rykte utad i negativ forstand, men det vil antagelig også ha innvirkning på den sosiale gruppens selvbilde. Som Tajfel sier vil individet basere sin selvoppfattelse på kunnskapen en har om sin tilhørighet til en sosial gruppe. Denne kunnskapen er det Giddens mener har innvirkning på individenes identitetskonstruksjon i det han hevder at ny informasjon og nye erfaringer vil være med på å forme individene. Ut ifra dette, og informantenes

opplevelser med andre negativt tilskrevne karakteristikk, er det mulig å tenke seg at møte med slike hendelser kan resultere i et svekket selvbilde. Mest trolig er det også dette som skaper frykt for å bli diskriminert, slik Leo blant annet uttrykker. På samme måte er det en mulighet at de positive stereotypier vil styrke informantenes selvbilde.

6.3 Påvirkning av media

Det finnes flere alternative måter å forstå hvordan mediene er med på å muliggjøre eller begrense opphav og reproduksjon til stereotypier og fordommer. Slik Blum påstår vil individer normalt sett absorbere stereotypier fra verden rundt bare ved å leve i verden, og ikke på grunn av et spesifikt personlig trekk. Som både Aalberg, Elvestad og Giddens også beskriver kan påvirkninger fra den ytre verden integreres hos individene, for eksempel gjennom medier, bekjente eller andre kilder enn egen erfaring. Díaz og Pérez forklarer også at oppfatninger av andre land ikke alltid skjer på direkte vis, men ofte på indirekte måter, som meningen til tredjepersoner eller sekundærkilder. På grunnlag av dette er det grunn til å tro at mediene og de narkofokuserte tv-seriene har innvirkning på personers oppfattelse av meksikanere som etnisk gruppe.

Ifølge Schwebs og Østbye er medienes påvirkningskraft på publikum et faktum, snarere enn et spørsmål. De mener at medienes påvirkningskraft varierer ut ifra hvilket medium som er brukt for å formidle budskapet, og hvor stort samfunnsengasjement det blir rundt dette. Som Yri (2016) forklarer i sin artikkel har Netflix-serien «Narcos» skapt stort engasjement blant nordmenn, noe som derfor også øker sannsynligheten for at dette inkorporeres som en del av nordmenns stereotypier om Mexico, slik som Lippmann forklarer at dannelse av stereotypier skjer. Dette er påstander som kan underbygges med Carlos kommentar om at utlendinger ofte synes å ha bedre kjennskap til personligheter relatert til narkotrafikk, heller enn personer som har gode intensjoner for landet, som presidenten.

Flere av informantene nevner i løpet av intervjuene at de ikke tror dårlige nyheter om Mexico ankommer Norge i like stor grad som i andre nærliggende land som for eksempel USA og Canada. Dette kan i så fall være en av grunnene til at informantene opplever å være konfrontert med flere negative stereotypier og fordommer enn de er. Likevel sier Carmen at hun tror at den allerede etablerte ideen om meksikanere i det siste har fått tilskrevet enda en egenskap – å være relatert til narkotrafikk. Enda ikke dette er noe som direkte påvirker undersøkelsens

informanter, vil det likevel være en mulighet for at nordmenn tar serier som «Narcos» i betraktning i det de konstruerer sitt virkelighetsbilde om Mexico. Som Allern sier er mediene viktig i et individs kobling mellom virkeligheten, og deres egne bevissthet om situasjonen. En slik påstand vil støtte Anholts antagelse om at det internasjonale bildet av Mexico er farget av vold- og narkotikakrisen landet står overfor. Dette er likevel noe denne undersøkelsen ikke kan gi svar på.

6.4 Trump og Netflix som makthavere

Flere av informantene mener de stereotypiene som finnes om meksikanere er konstruert av amerikanere, og at den negative vinklingen skyldes at deres representasjon stort sett er basert på én type meksikaner. Trump snakker ofte om migranter i sine aggressive Twitter-meldinger, som presentert innledningsvis i avhandlingen. Ellers presenteres den gruppen mennesker som er knyttet til narkotikatrafikken i den nordlige delen av landet, slik den fremstår iblant annet TV-serien “Narcos – Mexico”. Som Leo forklarer velger disse aktørene å representere en prosentdel av befolkningen, fordi han tror dette er det som selger best. Dette resonnementet er ikke en dum antagelse. Med utgangspunkt i Allerns påstand om at enhver som utnytter mediernes makt over publikum må ha innflytelse over denne innholdsproduksjonen, noe Trump og Netflix har. Slik kan innholdet presenteres på den måten de ønsker, og det som gagnar disse aktørene. Som Allern også nevner kan det som blir satt på dagsorden påvirke både økonomiske og politiske avgjørelser. I dette tilfellet vil Netflix vinne økonomisk på høye seertall, ved å selge en del av den meksikanske historien som slår godt an hos publikum. Trump vil derimot, som Leo også antyder, kunne vinne politiske avgjørelser, som for eksempel stemmer. Han vil også kunne øke sin symbolske makt overfor mottakerne av Twitter-meldingene, slik Schwebs og Østbye hevder. Karlsnes og Larsson kan underbygge denne påstanden i den forstand at sosiale medier i samspill med tradisjonelle medier skaper endringer i måten politisk kommunikasjon blir produsert, distribuert og konsumert på.

Med den makten USA innehar i verdenssamfunnet, i tillegg til Trump og Netflix, er det rimelig å tro at de også har mediemakt nok til å gi verden et bilde av hvordan meksikanere tilsynelatende er. Hvis det har seg slik at de meksikanerne som kommer til USA er av lavere klasse, mindre utdanning og muligens annet beslutningsresonnement enn meksikanere flest, vil det også være denne gruppen meksikanere som den amerikanske pressen representerer. Kort sagt kan en si at aktører som Trump og Netflix har vært delaktige i konstruksjonen av en

stereotypi av meksikanere som mindre dannede mennesker, som undersøkelsens informanter ikke identifiserer seg med.

Slik Trump og amerikanske medier representer Mexico, er de ikke bare med på å opprettholde stereotypier, men de kan også være med å opprettholde amerikanernes makt og dominans. Ved å selge et bilde av Mexico og meksikanere som en trussel, og som underdanig nasjon og folkegruppe, vil det ikke bare potensielt være med å opprettholde USAs makt over Mexico, men også makten over resten av verdens forestillinger om Mexico. Det er derfor ingen overraskelse at stereotypiene om meksikanere og Mexico både blir produsert og opprettholdt. Slik kan en også se produksjonen av seriene som omhandler narkotrafikk. Dette er ikke bare med på å forme et forvrengt bilde av et gjennomsnittlig meksikansk liv og hverdag, men ifølge teorien om stereotypi som en konstant representasjon av en sosial gruppe, vil dette altså være med på å skape et bilde av meksikanerne som på lengre sikt kan være et strategisk smart valg for amerikanerne hvis deres mål er å opprettholde kontroll over nasjoner som kan oppfattes som truende.

Selv om Anholt i sin studie hevder at de fleste aktørene utenfor det amerikanske kontinentet har lite kjennskap til Mexico, og at deres syn på nasjonen er pessimistisk, har denne studien vist andre resultater. Det er ikke alltid slik at meksikanere er utsatt for nedverdiggende holdninger. Heller tvert imot. Undersøkelsens informanter føler ikke at de blir diskriminert, og selv om de er utsatt for stereotypier har disse vist seg å ikke alltid være en negative. Informantene opplever at nordmenn blir overrasket, glade og pratsomme når de hører at informantene er fra Mexico. Anholts antagelse om nyhetene som omhandler organisert kriminalitet, vold og uorden i narkokartell i Mexico, passer kanskje ikke i nordmenns tidligere oppfatninger om landet og dets befolkning, slik som Díaz og Pérez antar at det vil gjøre.

7. Konklusjon

Som svar på HP «Hvordan konfronteres meksikanere i Norge med fordommer og stereotypier i deres hverdag?» har undersøkelsen vist at informantene opplever fordommer i tråd med Bakanics definisjon av fenomenet. Det vil si at de opplever fordommer i form av negative holdninger mot deres etniske opprinnelse, basert på stereotypier og overgeneraliseringer. I følge Allport består fordommer av fiendtlige eller avvisende holdninger mot målindividet, noe informantene mine ikke relaterer seg til. En kan derfor si at undersøkelsens informanter

konfronteres med både negative og positive stereotypier, hvorav disse stereotypiene også kan ansees som fordommer i form av negative holdninger mot deres etniske opprinnelse. Derimot opplever de ingen fiendtlige, avvisende eller diskriminerende holdninger i deres hverdagssituasjoner.

Det er mulig å anta at informantenes møte med stereotypier og fordommer i utlandet vil ha en påvirkning på individene, uten å kunne gi et bastant svar på hva disse påvirkningene faktisk gjør med informantene. Det er mulig å spekulere i at negative stereotypier og fiendtlige holdninger mot målindividet vil kunne svekke deres selvbylde, på samme måte som positive stereotypier og holdninger vil kunne styrke deres selvbylde. Imidlertid er ikke dette noe som kan påvises med studiens empiriske grunnlag.

UP «Hvilken rolle spiller media i reproduksjonen og eksistensen av stereotypier og fordommer av meksikanere?» har vist seg å være kinkige å svare på. Det er vanskelig å si sikkert hvordan en stereotypi dannes, og enda vanskeligere å fastslå hvem som gjør det. Imidlertid kan denne undersøkelsen bygge opp under at ulike medier er med å reprodusere eksistensen av stereotypiene. Trump sin representasjon av Mexico og dets befolkning, samt Netflix «Narcos – Mexico» er potensielle kilder til påvirkning av mottakerne. I hvor stor grad, og hvor mye av stereotypiene som er basert på disse, er vanskelig å si. Hvorvidt media i seg selv er med på å endre stereotypienes karakteristikk vil også være vanskelig å si noe om, da dette krever en mer utbredt studie, hvor flere faktorer undersøkes.

I løpet av den gjennomførte studien har det vist seg at det å snakke om holdninger ovenfor folkegrupper ofte vil innebære sosial kategorisering, uten at denne kategoriseringen trenger å være negativt vinklet. Som Lippmann også sier er dette en måte å strukturere vår virkelighet og omverden på. Informantene i undersøkelsen har likevel understreket vanskeligheten med å beskrive deres opprinnelsesland og dets befolkning nettopp på grunn av det brede mangfoldet, noe som også viser at individene ikke i utgangspunktet har et *ønske* om å sette merkelapper på omverden rundt seg.

Måten jeg har bedt informantene om å beskrive deres tanker om andres «fordommer» og «stereotypier» kan også igjen være med på å skape fordommer og stereotypier om personer fra andre nasjonaliteter. Kanskje kan det ligge noe i det at vi alltid tenker oss til hva andre tenker,

og derfor opprettholder og reproducerer en tankegang som ikke nødvendigvis er den «sanne» eller «riktige», nettopp fordi det er basert på kunnskap vi *ikke* har. Jeg håper at innsikten i andres nasjonaliteter og kultur, slik denne oppgaven er et forsøk på, kan være med på å viske ut antatte tanker om en annen nasjons leve- og væremåte.

Selv om denne studien tar utgangspunkt i et fåtall informanter (tabell 1), er det mulig å anta at deres opplevelser med fordommer og stereotypier i deres hverdag, kan generaliseres for meksikanere som lever i like omstendigheter som de selv. Det vil si, personer med meksikansk opprinnelse av høyere sosial klasse som er bosatt i en mellomstor norsk by.

Det hadde vært fristende å skrive en oppgave med mål om å tilintetgjøre alle fordommer og stereotypier som finnes om meksikanere. Så enkelt er det ikke. Ikke bare ville det vært forskningsmessig forkastelig, men også vanskelig å gjennomføre. Som Einstein så fint sa: “It is harder to crack prejudice than an atom”, et utsagn som ikke bare tilsynelatende er sant, men som også innbyr til en dypere refleksjon rundt oppfatninger en gjør seg opp som menneske. Imidlertid gir denne avhandlingen innsikt i noen individers opplevelser og erfaringer med hvordan de forholder seg til stereotypier og fordommer. Dette kan tilføre kunnskap om hvordan vi kan være mer åpne for andre tilnærminger til et annet land, befolkning og kultur som alternativ til å holde fast ved allerede sterkt integrerte stereotypier.

8. Videre studier

I en mer utbredt studie kunne det vært interessant og gjort en kvantitativ innholdsanalyse om norsk medias representasjon av Mexico. Dette kunne gitt mer, og en annen type innsikt om hvordan media forholder seg til Mexico og hvorvidt den reelle representasjonen av Mexico i norsk media med informantenes oppfatninger om nyheter som ankommer landet stemmer.

Det hadde også vært interessant å gjøre et fokusgruppeintervju av flere meksikanere. Dette tror jeg kunne ha gitt informantene ideer om ting de har opplevd som de kanskje ikke kommer på selv med en gang. En svakhet er at alle kanskje ikke hadde vært like ærlig og åpne i sine svar, da denne intervjuformen involverer forventninger fra flere personer enn bare intervjueren. Når det er sagt er det en forutsetning at intervjueren har nok språklig kompetanse til å holde en samtale mellom så mange personer på et fremmedspråk.

9. Litteraturliste

- Allern, S. (1996). *Kildenes makt : ytringsfrihetens politiske økonomi* (2. utg.). Oslo: Pax.
- Allport, G. W. (1935). Attitudes. I *A Handbook of Social Psychology*, 798-844. Worcester, MA, US: Clark University Press.
- Allport, G. W. (1954). *The nature of prejudice*. Cambridge: MA, Addison-Wesley.
- Anholt, S. (2012). Mito y realidad: la imagen internacional de México. *Revista mexicana de política exterior*, 96, 109-129.
- Ashmore, R. D., & Del Boca, F. K. (1981). Conceptual approaches to stereotypes and stereotyping. *Cognitive processes in stereotyping and intergroup behavior*, 1, 35.
- Bakanic, V. (2009). *Prejudice : attitudes about race, class, and gender*. New Jersey: Pearson/Prentice Hall.
- Blum, L. (2004). Stereotypes And Stereotyping: A Moral Analysis. *Philosophical Papers*, 33(3), 251-289. <https://doi.org/10.1080/05568640409485143>
- Blumer, H. (1958). Race prejudice as a sense of group position. *Pacific sociological review*, 1(1), 3-7.
- Brigham, J. C. (1971). Ethnic stereotypes. *Psychological Bulletin*, 76(1), 15-38. <https://doi.org/10.1037/h0031446>
- CEIC Data. (2019). Mexico Tourism Statistics. Hentet fra <https://www.ceicdata.com/en/mexico/tourism-statistics>
- Chabat, J. (2010). *Combatting drugs in Mexico under Calderón: the inevitable war*. Mexico City: CIDE.
- Devine, P. G. (1989). Stereotypes and prejudice: Their automatic and controlled components. *Journal of personality and social psychology*, 56(1), 5.
- Díaz, J. & Pérez, M. (2012). Marca México: una estrategia para reducir la brecha entre la percepción y la realidad. *Revista mexicana de política exterior*, 96, 169-186.
- Du Bois, J. W. (1991). Transcription design principles for spoken discourse research. *Pragmatics. Quarterly Publication of the International Pragmatics Association (IPrA)*, 1(1), 71-106.
- Fishbein, H. D. (2002). *Peer prejudice and discrimination : the origins of prejudice* (2. utg.). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Haugan, A. M. & Wærstad, L. (2018, 23.01). I Mexico City kan en taxitur koste deg livet. Hentet fra <https://www.side3.no/krim/i-mexico-city-kan-en-taxitur-koste-deg-livet-4445363>

- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. (2019, 06.02). Innvandrerbefolkningen i Norge. Hentet fra <https://www.imdi.no/om-integrering-i-norge/innvandrere-og-integrering/innvandrerbefolkningen-i-norge/>
- Kalsnes, B. & Larsson, A. O. (2015). Med makt til å like? Sosiale medier og politisk kommunikasjon. I Ø. Ihlen, E. Skogerbø & S. Allern (Red.), *Makt, medier og politikk : norsk politisk kommunikasjon*, 219-231. Oslo: Universitetsforl.
- Letnes, M.-A. (2013). Hvordan transkribere intervju og videoobservasjoner? Hentet fra <https://mariannletnes.com/2013/06/04/transkripsjonssystem/>
- Lippmann, W. (1997). *Public opinion*. New York: Simon & Schuster.
- Massey, D. S. (2009). Racial Formation in Theory and Practice: The Case of Mexicans in the United States. *Race and Social Problems*, 1(1), 12-26. <https://doi.org/10.1007/s12552-009-9005-3>
- Materstvedt, L. J. (2018). *Vitenskap, etikk og politikk*. Bergen: Fagbokforl.
- Midré, G. (2009). Grounded Theory: Klassikerne, revisjonistene og den vitenskapsteoretiske diskusjonen i samfunnsfagene. *Sosiologisk tidsskrift*, 17(03), 240-260. Hentet fra <http://www.idunn.no/st/2009/03/art05>
- Norsk senter for forskningsdata. (2018). Informasjon til utvalget. Hentet fra https://nsd.no/personvernombud/hjelp/informasjon_samtykke/
- Ortiz, V. & Telles, E. (2012). Racial Identity and Racial Treatment of Mexican Americans. *Race and Social Problems*, 4(1), 41-56. <https://doi.org/10.1007/s12552-012-9064-8>
- Personopplysningsloven. (2018). *Lov om behandling av personopplysninger* (LOV-2018-06-15-38). Hentet fra <https://lovdata.no/lov/2018-06-15-38>
- Pickering, M. (2001). *Stereotyping : the politics of representation*. Basingstoke: Palgrave.
- Schwebs, T. & Østbye, H. (2013). *Media i samfunnet* (6. utg.). Oslo: Samlaget.
- Stangor, C. (2000). *Stereotypes and prejudice : essential readings*. Philadelphia: Psychology Press.
- Tajfel, H. (1974). Social identity and intergroup behaviour. *Information (International Social Science Council)*, 13(2), 65-93.
- Tjora, A. H. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Tjora, A. H. (2018). *Viten skapt : kvalitativ analyse og teoriutvikling*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

- Veum, E. (2018, 13.05). Den brutale narkokrigen. Hentet fra <https://www.nrk.no/urix/xl/den-brutale-narkokrigen-1.14026477>
- Yri, J. S. (2016, 13.09.16). NARCOMERIKA PÅ RADAREN. Hentet fra http://www.latin-amerikagruppene.no/artikkel/2016/09/13/narcomerika-p%C3%A5-radaren?fbclid=IwAR3R3c0jQ5gNPHiK-DVHp9mBNuf-Bb_5q7zV4j-yFIdN_qp3WRmE5Ntg8c
- Aakvaag, G. C. (2012). *Moderne sosiologisk teori*. Oslo: Abstrakt forl.
- Aalberg, T. & Elvestad, E. (2012). *Mediesosiologi* (2. utg.). Oslo: Samlaget.

Vedlegg 1 - Tabeller

Tabell 2: Statistikk på turisme i Mexico fra 2008 til 2017.

Vedlegg 2 – Deltakerbrev

Din deltakelse i forskningsprosjekt knyttet til bacheloroppgave om meksikaneres selvoppfattelse påvirket av utenlandske fordommer ved Institutt for sosiologi og statsvitenskap, NTNU

Vi takker for at du har sagt deg villig til å delta i et forskningsprosjekt for bacheloroppgave ved Institutt for sosiologi og statsvitenskap ved NTNU. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Instituttets bachelorstudenter skriver en oppgave som innebærer analyse av dybdeintervjuer. Opplysningene samlet inn i oppgaven vil bare brukes til denne. Dersom det er aktuelt å bruke opplysninger til annet formål, vil du bli kontaktet.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

NTNU, Institutt for sosiologi og statsvitenskap er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du er kontaktet som deltaker i dette prosjektet på basis av din meksikanske opprinnelse og aktuelle bosituasjon i utlandet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Du blir invitert til et intervju som varer mellom 30 og 45 minutter. Du kan selv velge passende sted for intervjuet. Intervjuet vil tas opp med en digital lydopptaker.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Du kan når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Lydopptaket fra intervjuet blir lagret på en SD-minnebrikke. Opptakeren har verken tilkobling til internett- eller telenett. Etter opptak bringes opptakeren til instituttets eget transkripsjonsrom, hvor opptaket transkriberes av studenten selv. I transkriberingen anonymiseres opplysninger som kan identifisere deg som person. Etter dette slettes minnebrikken. Dermed er det ingen opplysninger som kan knyttes til deg som person som følger med videre i prosessen med analyse og publisering.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 19.06.19. *Beskriv hva som skjer med personopplysninger og eventuelle opptak ved prosjektslutt.*

Hvis datamaterialet ikke skal anonymiseres ved prosjektslutt: oppgi formål med videre oppbevaring/bruk av personopplysninger (f.eks. etterprøvbarhet, oppfølgingsstudie, arkivering for senere forskning), hvor opplysningene skal lagres, hvem som vil ha tilgang, samt endelig tidspunkt for anonymisering (eller, hvis aktuelt, presiser at personopplysningene skal lagres på ubestemt tid).

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

På oppdrag fra NTNU Institutt for sosiologi og statsvitenskap har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket. **Prosjektet skal avsluttes senest 23.06.2019.**

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- NTNU Institutt for sosiologi og statsvitenskap, ved ansvarlig for emnet sos2900, Emil Røyrvik, tlf 93 087 708, emil.royrvik@ntnu.no
- NTNUs personvernombud: Thomas Helgesen, tlf 93 079 038, thomas.helgesen@ntnu.no
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personverntjenester@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig (veileder)

Student

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «meksikaneres selvoppfattelse påvirket av utenlandske fordommer», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i dybdeintervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til anonymisering, innen 1 måned etter gjennomført intervju.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 3 – Intervjuguide norsk

Intervjuguide

Oppvarmingsspørsmål

Kan du fortelle litt om deg selv? Litt om bakgrunnen din?

- Hva heter du?
- Hvor gammel er du?
- Hva jobber du med/studerer?
- Hva er dine arbeidsoppgaver?
- Hvor er du fra, og hvor bor du nå?
- Hvordan er din familiesituasjon?

Refleksjonsspørsmål

Videre lurer jeg på tanker du har ovenfor ditt hjemland, og hvordan det er å være meksikaner i møte med verden.

Oppfattelse av hjemland

- Hva tenker du på da du tenker på ditt hjemsted?
- Hva tenker du på når jeg sier «Mexico»?
- Når jeg sier «meksikaner», hva tenker du på da?

Tolkning av andres oppfattelse

- Hvordan blir du møtt av folk fra andre land? *Både positive og negative opplevelser?*
- Hvordan oppfører folk seg når du sier du er fra Mexico? *Både positive og negative opplevelser?*
- Hvilke spørsmål stiller utlendinger til deg? *Både positive og negative opplevelser?*
- Hvilke fordommer tror du utlendinger har om Mexico og meksikanere?
- Hva tenker du om denne oppfattelsen? (Heldig/uheldig, stemmer det/stemmer det ikke?)
- Hvilken oppfattelse tror du personer fra USA har av meksikanere?
- Hvilken oppfatning tror du en europeer har?

Påvirkningsfaktorer

- Hva relaterer du til seriene Narcos, Narcos – Mexico, Reina del Sur, Breaking Bad?
- *Hva tenker du om måten Mexico og meksikanere blir fremstilt på i serier som Narcos, Narcos – Mexico, Reina del Sur, Breaking Bad?*
- Hva tenker du om måten Trump fremstiller Mexico og meksikanere på?

Avslutningsspørsmål

- Er det noe jeg ikke har spurt om som du vil nevne?

Vedlegg 4 – Intervjuguide spansk

Guía de entrevista

Preguntas iniciales

¿Puedes contarme un poco sobre ti? ¿Un poco sobre tu historia?

- ¿Cuál es tu nombre?
- ¿Cuántos años tienes?
- ¿Con qué estás trabajando/estudiando?
- (¿Cuáles son tus tareas en el trabajo?)
- ¿De dónde eres y dónde vives ahora?
- ¿Cómo es tu situación familiar?

Preguntas de reflexión

Avanzando te quiero preguntar acerca de los pensamientos que tienes sobre tu país de origen y cómo es ser mexicanos frente al mundo.

Percepción del país origen

- ¿Qué piensas sobre tu país de origen?
- ¿En qué piensas cuando digo "México"?
- Cuando digo "mexicanos", ¿en qué piensas?

Interpretación de percepción ajena

- ¿Cómo te saludan las personas de otros países?
- ¿Cómo se comporta la gente cuando dices que eres de México? *Experiencias positivas y negativas.*
- ¿Qué preguntas te hacen los extranjeros?
- ¿Qué prejuicios crees que tienen los extranjeros sobre México y los mexicanos? *Experiencias positivas y negativas.*
- ¿Qué te parece esta noción? (Afortunado / desafortunado, ¿vota / no?)
- ¿Qué crees que la gente de los Estados Unidos piensa de los mexicanos?
- ¿Qué opinión crees que tiene un europeo?

Otros factores

- *Con qué te relacionas con la serie Narcos, Narcos - México, Reina del Sur, ¿Breaking Bad?*
- ¿Qué piensas de la manera en que México y los mexicanos se representan en series como Narcos, Narcos - México, Reina del Sur, Breaking Bad, etc?
- ¿Qué piensas de la manera en cómo Trump representa a México y los mexicanos?

Preguntas finales

- ¿Hay algo más que quieres añadir al final?

Vedlegg 5 – Anvendt transkripsjonssystem

X	Uhørbar stavelse/ord
@	Latter, et tegn for hver ”stavelse”
<@ ord @>	Leende eller lattermild tale
–	Avbrutt ord eller intonasjonsenhet
'ord	Trykksterkt ord
=	Forlenging av lyd
..	Kort pause (under 0,5 sekund)
...	Mellomlang pause (mellom 0,5-1,0 sekund)
...(2,0)	Lengre pause
(HOST)	Kremting eller hosting
?	Spørreintonasjon
<PordP>	Lav stemmestyrke
<SIT ord SIT>	Sitatstemme (tilgjort stemme)
(nikker)	Kommentar til transkripsjon, kontekstinformasjon
Setninger som er rykket inn i forhold til linjen ovenfor er ikke en egen intonasjonsenhet, men en fortsettelse av setningen over.	

Tabell 3: Mari-Ann Letnes tolkning av Du Bois transkripsjonssystem.

